

GARBELLS DE CULTURA POPULAR EL BARÓ DE MALDÀ A LA FESTA MAJOR DE VILAFRANCA DEL Penedès (1771)

Rafael d'Amat i de Cotada (1746-1819) va escriure Calaix de sastre, un dietari pràcticament ininterromput que abraça cinquanta anys, des de 1769 fins a la seva mort. Gairebé 3.300 pàgines que són una referència obligada per conèixer com es vivien les expressions tradicionals arreu de Catalunya. L'escrit que reproduïm a continuació descriu la diada de Sant Fèlix viscuda fa dos-cents cinquanta anys (1771) a la capital del Penedès.

Luego que fórem en la plaza major paràrem crossa caballés, com misteris de Semana Santa, per vèurer passar la professo, ahont hi havia moltíssima

gent de un y altre sexo y no menos en tots aquells carrers y travessias per los que devia passar dita professo. Nosaltres, seguint son curs per entremitg de tanta turba, descobrírem a un hermano teatino o de San Cayetano (que es tot hu) nomenat hermano Mariano, a Jaume Caudalosa, fuster, y a l'escolà geperut de Sant Olaguer, que ho és de la Seu de Barcelona, als quals nos unírem pasejant carrer amunt y carrer avall fins que la professo comensà, en lloch de timbalas y timbalers a caball, per un disforme drach com lo de las professons de Corpus de Barcelona, si que'l de Vilafranca anaba corrent com

Drac de Vilafranca | Autor desconegut. L'Àbans. Arxiu de Complement de l'Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès. Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya

un llamp per la plaza y a tot arreu, la quitxalla al devant y detrás de aquella cuca fera, ab tant de xiulet, griteria, sombreros y barratinas a l'ayre com lo pas del bou del Corpus del Pi en Barcelona.

Aquella bèstia era tota artificial, pués que a ser natural bon goig de córrer la gent per a que non fes de ella una capilotada. Portaba tres ferros en sa espantosa boca, en los que guarnian aquells cucaferons o directors del drach, 3 cohets llarchs, ni més ni menos que candelas de cèu, y al disparar prenia majors brios lo animalàs y, cansat, se llansaba per terra, y, voy rendit, los cuhetaires li calàban foch, chamuscantlo bé, y ne eixían ells bruts de bigotis com aquells xarrichs de la paella en Esplugas.

En est pas tan entretingut y bullició, considèria, mon amat auditori, quins farts de riurer hi féu la gent.

Después del drach seguían los balls de Bastons, de Santa Fe y lo dels Valencians. Lo trage de tals quadrillas no sé si algun curiós com yo lo haurà notat. A mi nom recorda, per consegüent no'l puch escriurer en est Llibre de las Set Sibellas.

Venia detrás de estos balls o dansas la música y lo clero, que no dexa de ser crescut, y después la imatge del gloriós sant Fèlix posada en lo tabernacle, vestit lo sant ab hàbits clericals de sotana, sobrepellís, armusa y bonete en lo cap. Detrás seguía lo il·lustre Ajuntament ab lo senyor corregidor y així de lo demés. La comitiva se compongué del millor modo pogué. Ramon Paguera y yo dalt a casa Ricart des de una finestra vérem

passar la professo sense espentas y lograrem ohir alguna ària y coro de Poratori que se cantà per allí cerca ab tota la fusta y la turba. [...]

Sota dels balcons de la casa de mossèn Ramon Milà tornà a fer de las sevas lo drach y se tocà un tros de Poratori nou, sent posat en rahó devant de la casa del qui havia tret de sa testa aquelles obras musicals, que se'n tocàs alguna.

Acabada que hagué de passar per allí la professo, cada qual prengué sa via, y yo, compost que me hagué un sastre lo bridacú de la espasa, que se me havia descusit, me n'aní a vèurer entrar la professo a la parròquia y, ab los músichs barrejats, viu a un que tocaba el fugot, qual altre Miseracs de la Seu, tornantse tot roig de cara tot bufant, que n'í havia per a riurer, y me semblaba eixir los cabells del clatell de la perruca ab bosassa pegada a ell, com veyem al dit Miseracs

Rafael d'Amat i de Cortada,

Baró de Maldà

Selecció del text:
Guillem Carreras